

บทที่ 1 บทนำ

การปลูกพืชผักเป็นทางเลือกหนึ่งของเกษตรกรบนพื้นที่สูง โดยเฉพาะพืชผักเมืองหนาว ซึ่งเป็นพืชผักที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศบนพื้นที่สูงและให้ผลตอบแทนที่ดี ในพื้นที่มูลนิธิโครงการหลวงได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชผักและสมุนไพรเมืองหนาวเพื่อทดแทนการปลูกฝิ่น โดยได้ส่งเสริมให้เกษตรกรเพาะปลูกภายใต้ระบบมาตรฐานอาหารปลอดภัย ได้แก่ GAP, GLOBAL G.A.P และอินทรีย์ สำหรับการผลิตผักในระบบเกษตรอินทรีย์มีเกษตรกร 635 ราย มีพื้นที่ปลูก 1,555.74 ไร่ ปริมาณ 1,625.65 ตัน คิดเป็นมูลค่าที่เกษตรกรได้รับ 47.69 ล้านบาท (มูลนิธิโครงการหลวง, 2560)

พืชตระกูลสัลด เช่น ไ้คลีฟเขียว ไ้คลีฟแดง ผักกาดหวาน เป็นพืชที่เกษตรกรปลูกตลอดทั้งปี ในปี พ.ศ. 2560 มูลนิธิโครงการหลวงส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกในพื้นที่ 9 ศูนย์ฯ ปริมาณผลผลิต 248.22 ตัน คิดเป็นมูลค่า 10.22 ล้านบาท แต่ในการปลูกพืชตระกูลสัลดในฤดูฝนยังพบปัญหาพืชเจริญเติบโตช้า เกิดการระบาดของโรคใบจุดตากบ โรคเน่าคอดิน ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตต่อพื้นที่ต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาอีกชนิดหนึ่งที่สำคัญ คือ การเข้าทำลายของมวนซีครอกโดยดูดกินน้ำเลี้ยงภายในลำต้น เมื่อตัดแต่งผลผลิตจะพบจุดสีแดง ทำให้ไม่สามารถจำหน่ายได้ ดังนั้นการศึกษาวิธีการเพิ่มผลผลิตและการป้องกันกำจัดมวนซีครอก โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมแปลงปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้ได้วิธีการจัดการที่ดีสำหรับพืชตระกูลสัลด

ถั่วแขกอินทรีย์ เป็นพืชที่มูลนิธิโครงการหลวงส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกเพื่อสร้างรายได้ โดยในปี พ.ศ. 2560 เกษตรกรสามารถส่งผลผลิต 52.49 ตัน คิดเป็นมูลค่า 1.48 บาท แต่ในการปลูกยังพบปัญหาการเข้าทำลายของหนอนเจาะลำต้นถั่วแขก โดยกัดกินภายในลำต้น ทำให้ถั่วแขกเหี่ยว และตาย ส่งผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิต

นอกจากนี้สำนักวิจัยได้ดำเนินโครงการปรับปรุงพันธุ์ถั่วแขกอินทรีย์ และผักกาดหวานอินทรีย์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2559 เพื่อแก้ไขปัญหาอาการฝักมีสีม่วงเมื่อปลูกในฤดูฝนในถั่วแขก และอาการลำต้นยืดยาวและบิดเป็นเกลียวในผักกาดหวาน และส่งมอบเมล็ดพันธุ์อินทรีย์ดังกล่าวให้มูลนิธิโครงการหลวง ในปี พ.ศ. 2561 ทางมูลนิธิโครงการหลวงได้นำเมล็ดพันธุ์หลักไปผลิตเมล็ดพันธุ์ขยายจำนวน 266.5 กิโลกรัม และผักกาดหวาน จำนวน 2 กิโลกรัม อย่างไรก็ตาม ปริมาณเมล็ดพันธุ์กล่าวยังไม่เพียงพอต่อความต้องการปลูกของเกษตรกรและแผนการผลิตพืชผักทั้ง 2 ชนิด ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องผลิตเมล็ดพันธุ์ขยายเพิ่มเติม

ในปีงบประมาณ พ.ศ.2562 จึงดำเนินการ (1) ศึกษาวิธีการเพิ่มผลผลิตไ้คลีฟเขียว ไ้คลีฟแดง และผักกาดหวาน ในระบบเกษตรอินทรีย์ในฤดูฝน (2) การศึกษาวิธีการป้องกันกำจัดมวนซีครอกในพืชตระกูลสัลด (3) การศึกษาวิธีการป้องกันกำจัดหนอนเจาะลำต้นถั่วแขกอินทรีย์ (4) การขยายเมล็ดพันธุ์ผักกาดหวาน และถั่วแขกอินทรีย์ โดยคาดหวังว่าการศึกษานี้ จะสามารถแก้ไขปัญหาการ

ผลิตผักอินทรีย์ของโครงการหลวง การใช้ปัจจัยการผลิตชีวภาพที่เหมาะสมจะสามารถเพิ่มปริมาณผลผลิต เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์อินทรีย์ใช้อย่างเพียงพอ ยังส่งผลให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นในการปลูกผักอินทรีย์ อันจะนำไปสู่การทำการเกษตรบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อให้ได้วิธีการเพิ่มผลผลิตไ้คสึฟเซียว ไ้คสึฟแดง และผักกาดหวาน ในระบบเกษตรอินทรีย์ในฤดูฝน
2. เพื่อให้ได้วิธีการป้องกันกำจัดมวนซีครอกในพืชตระกูลสลัดอินทรีย์
3. เพื่อให้ได้วิธีการป้องกันกำจัดหนอนเจาะลำต้นถั่วแขกอินทรีย์
4. เพื่อขยายเมล็ดพันธุ์ผักกาดหวาน และถั่วแขกอินทรีย์

